

COLOMBIA

-

smuk og mangfoldig

Hanne og Frede Lauritzen

Juli 1995

Jeppe, Lone og John er taget til Colombia for at hente en lillesøster. Selv om de har været der en gang tidligere, har de udtrykt, at det ville være rart, hvis også andre af familien havde set det smukke land og fornemmet befolkningens forskellighed. Denne udfordring tog vi op, idet vi meget gerne ville se, hvor børnene kom fra, så også vi senere kunne fortælle dem lidt om det land, hvor de er født. Colombia er nemlig ikke kun narkotika og mafia, som mange tror, det er det også, men der er så sandelig også mange gode og smukke sider ved landet.

Familien regner med at skal være i landet i ca. 5 uger, den tid en adoptionssag normalt tager. En uge efter dem lørdag d 15.07.95 rejser vi derover, og er der i 2 uger. Turen starter fra Ikast kl. 5 mod Billund. Søren kører os, samt Pia og Steen som skal med et fly på ferie til Rhodos 1time før os, så vi er i god tid. Deres fly er imidlertid forsinket, så det blev alligevel os, der fløj først. Vores fly er en ordinær rute til Frankfurt, der har forpligtelser for transitrejsende, for vores vedkommende til Bogota, og har derfor fortrin frem for charterture, der jo oftest kun har en destination.

Frankfurt er en meget stor lufthavn, sammenlignet med Kastrup som ellers synes at være stor og flot, så føles forskellen som en kolonihave mod en park, eller måske er det fordi, vi kender Kastrup bedre.

Fremme ved checkin, hvor vi jo ikke kan være, før vi er landet i Frankfurt, men er der alligevel i god tid før deadline, starter problemerne - I am sorry, we have bad news, the fly is overbooked, so there are not seat for you -. Vi tror ikke rigtig på denne meddelelse, for vi har bestilt billetterne, reserveret pladserne og betalt en synes vi høj pris (19.000) for 14 dage siden, så det kan da ikke være rimeligt, at de så bare har solgt vore pladser igen. Hanne stiller sig kampberedt op ved skranken, langsomt går det op for os, at det alligevel nok er alvor, for gruppen af dem der ikke går igennem systemet, men også stiller sig op ved skranken vokser, og da uret rinder ud, er vi i nærheden af 30 personer, hvoraf de fleste har reservationer. Meget forskelligt er reaktionerne, nogle græder, de fleste ta'r det rimeligt afslappet bl.a. et forældrepar med 3 års tvillinger, som vel nok var dem, der kunne have de største problemer. Nogle skælder højlydt ud og hamrer næverne i skranken, bag hvilken der er en voldsom aktivitet af luftkaptajner, andre med striber på ærmerne og andet godtfolk, de ser alle mer eller mindre ulykkelige ud, men det ændrer ikke kendsgerningerne, - der er ikke plads til os - men - we vil take care of you -. Vi får forklaret årsagen, nemlig at man kan reservere plads uden at betale, og flyselskabets erfaringer siger, at mange af reservationerne aldrig møder op, men netop i dag, uvist af hvilken årsag, var der altså mødt næsten 30 for mange op. Vi synes, det er et tåbeligt system og i hvert fald utilgiveligt, at dem der på forhånd har betalt, samt møder op før deadline, ikke dermed også har et privilegium. Måske netop fordi vi havde betalt billetterne, blev vi de første, der får en serviceassistent til at hjælpe os med det videre forløb. Hun gør sig ihærdige anstrengelser for at finde først mulig afgang til Bogota via Paris, Miami, Caracas mfl. , men efter utallige - oh no - ender det med, at vi i morgen tidligt skal flyve til Charles de Gaulle lufthavn i Paris og tre timer herefter videre til Bogota. Vi må acceptere, og frau: Scholz som vores hjælpende fe hedder, reserverer hotelophold for os i Frankfurt og udstyrer os med billetter til frokost, middag og morgenmad. Ydermere får vi en blanket, der kan indløses ved Lufthansas kontor på 600 DM som kompensation for generne, det mildner jo sindet lidt. Vi får damens kort, og hun beder os kontakte hende, hvis der opstår problemer. Vi takker for hendes hjælpsom- hed, - det ku' da også bare mangle - og siger, at vi kontakter hende - tomorrow if there not are seat for os on the airplane to Paris -. Det ler hun og alle de omkringstående meget af. Operationen har nu varet 3 timer, og vi begiver os ud for at finde

vores bagage, det bli'r en større opgave, fordi vores situation er unormal og bagvendt, men efter en god times tid og 100 km's gang lykkes det. Næste opgave er at finde Lufthansas kontor og få de 600 DM udbetalt, det går rimeligt hurtigt, men ved skranken opstår der igen en voldsom diskussion, og vi tror faktisk at de 600 DM må nøjes med at blive en illusion, men så skriver kasserersken pludselig 1200 DM på en seddel, og sandelig - vi får dem. Der er nemlig nylig indført den regel, at passagerer der uden egen skyld må udsætte afrejsen et døgn, får en kompensation på 600 DM pr person, og vi er de første gæster, siger de, der får denne oplevelse, se det var jo til at leve med, jeg melder kvikt, at vi så gerne vil blive i to dage, men det opfatter de beklageligvis som en joke, griner i hvert fald højt. Selv om vi ikke hermed er blevet millionærer, så kan vi da for en stund leve som sådan. Nu har vi også brugt 5 timer på alt det rod, men har i tilgift fået nogle spændende oplevelser, og set lidt bag systemet, for det var bestemt ikke morsomt for de ellers så søde piger bag skranken.

På hotel Sheraton har vi fået reserveret værelse, og denne gang virkede reservationen, hotellet ligger tæt ved lufthavnen sammenbygget med en gangbro. Det er et stort og luksuriøst hotel. Først ringer vi til Lone og John i Bogota (200kr), som ville modtage os i lufthavnen, forklarer dem situationen, og giver dem den nye tid. Vi når netop at få en lækker frokost med en fremragende suave hvidvin og fire timer senere en meget velsmagende T-bone steak med en god rioja efterfulgt af is og kaffe. Dog har vi frådset lidt med vinen, så spisebilletterne slår ikke helt til, men veltilpasse og mætte - godt og vel - går vi til ro. Desværre kan vi ikke nå at bruge morgenmadsbilletterne, da vi skal være ved flyet kl. 7 og er nu spændte på, om der er plads. Det går imidlertid udmærket, bagagen bliver igen indskrevet, og vi lander på Charles de Gaulle i Paris til den normale tid. På nedturen bemærker vi, at der på græsarealerne mellem rullebanerne, springer en masse harer rundt, 28 tæller vi, de har åbenbart fundet sig et fristed for jægere her. De er enorme de store lufthavne, og Charles de Gaulle står ikke tilbage for Frankfurt, så vi vandrer igen 100 km og finder endelig Avianca, selskabet som skal flyve os til Bogota, her møder vi endnu en forhindring, flyet til Bogota er 4 timer forsinket - hyggeligt -, hvad vil vi nu opleve? Man dispenserer med en frokost, og så kommer den næste overraskelse, i forhold til andre medpassagerer, får vi først røget laks, hvor de andre får salat, så får vi en bøf, de andre får ris, vi får valgfri dessert og ost, de andre får en kop kaffe, det gør vi også, men det er espresso, stærk, men ikke mere end der kan være i et æggebæger, årsagen til denne forskelsbehandling er nemlig, at vi er booked ind på 1. klasse, da der ikke var plads på "*slaveklassen*," og noget sådant har naturligvis sine fordele, så vi begynder at føle os lidt mere værd end "*slaverne*."

Vi har nu vadet rundt på de 20 tdr. land i 6 timer, set på Petreus, cognac, Ejfeltårne, studeret personer i mærkelige påklædninger fra alverdens lande, fået os et spil kort, nydt to colaer til en optrækkerpris af 35 ff. (40 kr.) og tiden nærmer sig, hvor vi skal lette på den direkte 12 timers flyvetur til Bogota. Så lyder det rundt i kredsen - two hour more - det er kommet frem på lystavlen, endnu en forsinkelse, vores 1. klasse hjælper ikke meget her, vi må affinde os med samme skæbne som "*slaverne*," - der er da heller ingen retfærdighed til -, tålmodigheden er ikke, hvad den har været. Nu lysner det, kl. 17 lander Avianca flyet fra Colombia, så er der da en chance for at denne gang overholdes tiden, og vi er meget spændte på, om der også er et - seat - til os? Hurra! - det er der. Vi får igen ringet til Bogota og meddelt den nye tid (100 kr.) og letter kl. 19:45, de yderligere to timer blev altså til tre. Faktisk er det nu 33 timer siden, vi skulle være lettet fra Frankfurt, så det kan vel ikke siges at være for tidligt.

Vi vises ind i den fine afdeling, sørger selvfølgelig for at komme tidligt ombord, så "*slaverne*" kan se os. Brede sæder, god benplads, ekstra fodskammel, løftet nakke. Nu sker det, stewardessen kommer rundt til os på 1. klasse med ægte champagne Moet Chandon, og det

allerede inden vi er lettet, nu er der ligesom blevet stil over det, og for øvrigt smager det herligt, der er god plads på de brede armlæn til glassene, snacks får vi selvfølgelig også. Hver enkelt bliver tilbudt tæpper, puder, magasiner, aviser og vi får en høretelefon, der kan tilkobles musik- anlægget, hvor der kan vælges mellem 12 programmer med alle typer musik. Vi har begge valgt klassisk, det passer ligesom bedst til Moët Chandon. Telefonen kan også bruges som højtaler til en film, der vises på et lærred foran os. Også en gave får vi, en toilettaske indeholdende tandbørste, tandkrem, kam, skohorn, sokker og et minitæppe til at lægge over øjnene hvis man ønsker at sove, medens andre sidder og læser. Bag os er der et gardin, der bli'r trukket for, så "*slaverne*" ikke kan se, hvordan vi smækker os. Kort efter starten serveres middagen dug på bordet, et arsenal af vinglas og endnu en stor overraskelse dukker op, forretten er, og du ser rigtig, ægte russisk kaviar med løg, æg og lemon. Det har vi aldrig smagt før, koster vel også omkring de 500 kr. for en dåse med 100 gr. det var bestemt en oplevelse, men vi må dog ind- rømme, at Glyngøre laver en god efterligning. Resten af middagen er udmærket, men det var kaviaren, der var oplevelsen. Interessant var det også, at vi fik serveret Santa Rita Medalla Real hvidvin fra Chile, som er vort hofmærke efter vort besøg på deres vingård i Chile. (Se denne historie). Sluttelig får vi kaffe og cognac.

Da vi flyver vestpå, flyver vi om kap med den smukke nedadgående sol, vores groundspeed er ca. 1000 km i timen, men da jordens omdrejningsfart er 1.666 km i timen, så kan vi ikke følge med. Indimellem dukker stewardessen op og tilbyder diverse drikke alt fra champagne og whisky til vand og juice. Klokken er efterhånden blevet midnat, lyset dæmpes, og vi forsøger at få lidt søvn med dæmpet Mozart i høresneglen, men trods 1. klasse er det dog ikke som i vand- sengen. Efter 5-6 timer opfanger næsen duften af friskbagt brød, alle vågner langsomt op og glæder sig til morgenkaffen. Overraskelsernes tid er dog endnu ikke forbi, der serveres en flute til velmagende marinerede rejer og igen Santa Rita hvidvin, bagefter får vi lasagne og et glas rødvin efterfulgt af en kop kaffe med en meget sød og pinkrød kage til. Vi undres over denne morgenmenu, indtil Hanne tørt konstaterer, at det jo er natmad, og så synes vi straks, menuen smager meget bedre. Vi er jo fløjet så meget mod vest, at tiden skrues 7 timer tilbage, derfor får vi to på hinanden følgende nætter, så selv om vi føler, at det er morgen, så lander vi i Bogota sen aften, derfor natmaden.

I lufthavnen henter John os med en chauffør, de kommer lidt senere end os, selv om vi er forsinket, fordi de har ventet ved den forkerte lufthavnsterminal, vi havde ikke tænkt på, at der var to muligheder. Vi kører til La Maison, et pensionat med tilknytning til børnehjemmet beregnet for adoptanter, her skal vi bo sammen med Lone og John og andre adoptantpar, vi modtages af Lone. Straks skal vi op og se børnene, som begge sover trygt, ikke unaturligt er vi jo mest spændte på at se Signe Maria, hun er som forudsagt en rigtig sød lille tyksak på 2 mdr., langt mørkt hår og mørk lød. Jeppe er jo dejlig som sædvanlig. Klokken er nu et om natten, og efter 26 timers rejse trænger vi til at sove.

Næste morgen får Signe en fin lille kjole, den er hun ret ligeglad med, men moderen ser ud, som hun kan li' den. Jeppe får en pakke med biler, og det udløser stor jubel.

I det nordvestlige hjørne af Sydamerika finder vi Colombia, hvis sydlige del gennemskæres af Ækvator. Landet grænser mod syd op til Ecuador og Peru, mod øst til Brasilien og Venezuela, mod nord til det Caribiske Hav, og mod vest forbindes landet med Nordamerika ved Panama, og syd herfor udgør Stillehavet grænsen. Man kan for øvrigt ikke køre i bil fra Syd - til Nordamerika, da sumpområderne i Panama, umuliggør dette.

Hele Colombia ligger i den tropiske zone, men der er en del forskel på klima og befolkning.

Ved den Caribiske kyst, vrirler det med costenoer (kystboere), det er mest negre og mulatter,

de er afslappede, ubekymrede, åbne og snakkesalige. Langs Stillehavskysten er der regnskov, sumpet og meget tyndt befolket. Den vestlige del af Colombia udgøres af Andesbjergene, der strækker sig hele vejen ned gennem Sydamerika fra Trinidad i nord til Kap Horn i syd, og på sin vej passerer Venezuela, Colombia, Ecuador, Peru, Chile og Ildlandet. I Colombia udgør Andesbjergene, hvori der er flere aktive vulkaner, tre bjergkæder, som her kaldes Cordillererne, hvis højeste er Sierra Nevada de Santa Marta med 5775m. Den østlige del af Colombia er lavlandssletter der dækker 2/3 af landet, størstedelen heraf er regnskov. Kun 4% af Colombias areal er opdyrket, men det svarer dog til et areal så stort som Danmark, så det er jo slet ikke så lidt endda.

Colombia har alt, høje bjergtinder med evig sne, grønne bjergskråninger, åbne sandstrande med kokospalmer, floder der dog er svært at besejle på grund af mange vandfald, dybe uberørte regnskove i Amazonas der selv om de kun udgør en lille del af Amazonas totale areal, alligevel er ni gange så stort som Danmark.

Kaffe er den overvejende afgrøde, der dækker halvdelen af det opdyrkede areal og udgør en tredjedel af landets indtægter, men 70% af eksportindtægterne. Colombia er verdens næststørste kaffeeksportør efter Brasilien. Colombiansk kaffe regnes til verdens bedste, colombianerne selv siger "*den bedste*," de får da også en pris, der ligger væsentligt over f.eks. Brasiliansk kaffe. Priserne på kaffemarkedet er meget varierende, eftersom hvordan året klimatisk har været, primært om der er kommet frost på et uheldigt tidspunkt. Priserne kan variere fra 2 til 5 dollar pr kg, og med en produktion på 800.000 tons svarer 1 dollar til ca. 4 milliarder kr., derfor er kaffeprisen af uvurderlig vigtighed for landets økonomi.

I 1927 oprettedes en kaffe-føderation (sammenslutning) med det sigte at udligne de stærkt varierende priser, fordi specielt dyrkere af små arealer ikke havde mulighed for at overleve det år, hvor prisen var helt i bund. Kaffe-føderationen garanterer aftagning, forsker i dyrkningsmetoder på planteskoler og hjælper med tilførsel af vand samt etablering af veje til områder i bjergene, hvor der normalt er svært tilgængeligt.

Det var en tilfældighed (som så meget andet her i livet), at der kom kaffe til Colombia. En katolsk præst der holdt meget af kaffe, tog i 1700 tallet nogle bønner med fra Europa til Colombias højland, til alles forbavselse voksede bønnerne ideelt i den vulkanske jord 12-1800 m over havet, og en ny epoke var begyndt. Så noget godt har katolicismen trods alt udrettet. Kaffe stammer fra Etiopien, og har navn fra den sydvestlige del af landet som hedder Kaffa og kendes fra det 13. årh. Kom i det 16. årh. til Europa, men først i det 1700-tallet oplevede vi i Danmark denne ædle drik. På et besøg på en kaffeplantage får vi en forklaring på kaffens vej fra blomst til drik. Smager også på en kaffelikør som man fabrikkerer her. Undres over at her står alle kaffebuskene i skygge af store træer i modsætning til f.eks. Brasilien, som vi tidligere har set. I mange af de store træer vokser der orkideer, et meget flot syn.

Selv om kaffe er den væsentligste afgrøde i Colombia, så dyrkes der også bananer, sukkerrør, majs, bomuld, tobak og ris som er landets vigtigste fødevarer. Også af kvæg er der en betydelig produktion, 11 mio. om året. I junglen dyrkes der også maniok, af hvis kartoffellignende knolde man fremstiller mel. En ny afgrøde der i de seneste år har fået stigende betydning, er afskårne blomster, der i kølecontainere sendes til U.S.A. I nærheden af kaffeplantagen besøgte vi en orkidehave, også mange andre flotte eksotiske blomster var der, men de nydes bedst på billederne. Skal man opleve orkideerne i fuldt flor i denne del af Verden, så skal det være sidst i juni. På vejen hjem fra denne tur stopper vi op ved en frugtbo, som der er mange af langs vejen. Møntenheden i Colombia hedder pesos, 100 pesos koster ca. 0,70 kr. Inflationen er 20 - 25%, men for få år siden var den over 100%.

Vi køber en stok bananer med omkring 150 stk. for 4000 pesos (28 kr.), en kasse mango med ca. 25 stk. for 3000 pesos (21 kr.) og en flaske honning med 750 gr. for 5000 pesos (35 kr.). Det var lidt omkring de legale afgrøder, og så har vi kokaplanten, en lille busk med gule blomster, hvis grønne blade indianerne gennem århundreder har tygget som medicin mod gift, mavesygdomme og anden dårlighed. I dag avles store mængder af den forbudte kokaplante illegalt i bjergene. Beklageligvis så og prøvesmagte vi ikke denne "*delikatesse*," da den kun dyrkes udenfor alfarvej. Af dens blade udvindes et hvidt pulver, bedre kendt som kokain, det er så kostbart, at du for 1000 kr. får det, som der kan ligge i et fingerbøl. Een ton kokablade kan købes for 500 dollar, og af een ton kan der fremstilles et kilo kokain som i Colombia sælges for 10.000 dollar, men kan man få det til Miami er prisen 35.000 dollar, og ved gadesalg er prisen 100.000 dollar. Den kostbareste handelsvare i Verden, omsætningen menes kun at overgå af olie. Grundet denne høje pris er det naturligvis et meget interessant produkt, ikke mindst i den kriminelle underverden. Et af eksemplerne er Pablo Escobar, tidligere biltyv og lejemor, der med sin ulovlige handel og smugling hensynsløst ryddede alle forhindringer af vejen selv politifolk, dommere og politikere lod han slå ihjel, hvis ikke han kunne købe deres venskab. I løbet af ti år blev han blandt verdens rigeste mænd. Samtidig med at han var en af de mest eftersøgte gangstere, var han også lidt af en folkehelt, fordi han gjorde det muligt for en del af den fattige befolkningen at få en yderst tiltrængt supplerende indtægt og lidt efter Robin Hood systemet, gav han penge til de fattige, forbedrede skoler, betalte gadelys i slumkvarterer og anlagde nye fodboldbaner. Imidlertid overgav Pablo Escobar sig selv til politiet i 1992, sandsynligvis fordi han frygtede at blive fanget af U.S.A., der giver meget hårde domme for narkohandlere, og det er til U.S.A., langt det meste narkotika bliver solgt. Ifølge aftale med regeringen byggede Pablo Escobar selv sit fængsel "*katedralen*" og havde selv nøglen. Imidlertid skiftede landet regering, og den nye ville ikke acceptere de indgåede aftaler, hvorefter Pablo Escobar flygtede og blev eftersøgt. I 1994 blev han fundet og dræbt i en skudduel.

Man formoder, at der fra Colombia omsættes for over 100 milliarder dollars kokain om året, altså et beløb der langt overstiger kaffens værdi. Handelsmønsteret er opdelt i karteller, men der er alligevel megen gangstervirksomhed indenfor området. Der myrdes 25.000 mennesker om året i Colombia, altså 68 om dagen, eller een for hvert tyvende minut, et højere antal end i U.S.A. med otte gange så mange indbyggere, U.S.A. som ellers har ord for på dette punkt at være lovløs. En meget stor del af disse mord sker i miljøet omkring narkotika.

Før indrejse til Sydamerika anbefales det, at man bliver vaccineret mod tyfus 1 og 2, gul feber, smitsom leverbetændelse og malaria. Jeg er hundeanst for det stikkeri, selv om Helle kan gøre det for os, kan ikke lade være at tænke på, at hvis man kom mellem de 25.000, så var skrækken ved at blive stukket helt spildt.

I 1984 tilbød narkohandlerne at opgive kokain handel, og samtidig betale Colombias samlede udenlandsgæld på 14 milliarder dollars, til gengæld krævede de straffrihed, samt at beholde de indtjente formuer. Regeringen sagde nej, og stridighederne fortsætter med mord i kølvandet. For nylig er dog flere af de store fisk fra Calikartellet, som er det største, blevet fanget.

Undergrunden i Colombia er rig på mineraler olie, kul, jern og salt, men man udnytter disse forekomster dårligt. Der findes også platin, smaragder og guld.

I Bogota er der et fantastisk guldmuseum, der er berømt for dets 50.000 stk. ægte guld fra før Columbus tid. Det er bevogtet af en sværm af bevæbnede vagter, og det forstår man bedre, når man har været rundt og beundret de enorme mængder og det fantastiske håndværk specielt de miniaturesmykker, som man før år 1500 kunne præstere. Ikke mindst bemærker vi de mange varianter i store flotte næseringe, jeg tænker for mig selv, at her er ideen til Hanne, der har

fødselsdag i morgen. Det mest kostbare guld er bag ekstra svære mure og metertykke boxdøre, her kommer højst 50 personer ind ad gangen. Allerstørst oplevelse var det, da vi i små grupper af 20 personer blev lukket ind i et lille rundt og mørkt rum med en diameter på 5 m. Der høres mange forskellige fuglestemmer, så man føler sig som i junglen, gradvis tændes lys, vi er som i Aladdins hule, bag ruder hele vejen rundt ser vi bjerge, skove, have og himmel, og overalt hænger der guldsmykker, 8000 stk. i harmoni med interiøret. Stadig findes der guldkunst i gamle indianergrave, museets fornemste klenodie er fundet i 1939.

En af de gamle indianerhøvdinge Eldorado (den forgyldte) blev ved sin død sejlet ud på en tømmerflåde belæsset med guld og sænket i søen, guldet er aldrig fundet, men hans navn er blevet kendt som et begreb på rigdom.

Angående Hannes fødselsdagsgave så inviterede jeg hende ind og se på en næsering, det var ikke lige den billigste løsning, men nok den mest populære. Det blev en næsering, dog beregnet til at bære i en halskæde, så køber jeg også en sådan, ydermere lokkes jeg til et par øreclips, ægte guld i originale modeller, smuk ser det ud, i forretningen bliver vi beværtet med en kop kaffe og bon-bon, begavet med en pose kaffe og i det hele taget behandlet som millionærer, og må jo derfor også opføre os som sådan, vi er for øvrigt også millionærer har lige været i banken, hvor der var en lang kø for at veksle, to millioner får vi, det er jo rart med lidt lomme penge, nu fylder de beklageligvis ikke så meget mere.

I anledning af fødselsdagen inviterer Hanne os ud og spise fint på Bogotas fornemste restaurant Tramonti, der ligger højt oppe på bjergsiden med flot udsigt over byen, der specielt med aftenlys ser enorm ud. Jeppe giver Hanne en lille typisk colombiabil. Vi får en varm aperitif med lemon før middagen, store lækre bøffer og selvfølgelig Santa Rita. Da vi skulle hjem, var der fodboldlandskamp mellem Colombia og Brasilien i de amerikanske mesterskaber, og selv om resultatet blev 0-3, var det ikke til at opdrive en taxa, og vi stod med to små trætte børn, hvoraf den ene bestemt ikke havde mere tålmodighed i behold. Restauranten viste sin fine service, da en af de ansatte tilbød at køre os hjem.

Columbus har givet navn til landet, skønt han aldrig har betrådt jorden, idet det var hans kompagnon Alonso de Ojeda der kom i land her. Og det var netop guldet der fik spanierne til at komme til Colombia i 1499, fordi indianerne i Panama havde fortalt dem, at der i Colombia var store mængder af guld. Før spanierne kom, var Colombia beboet af 3-4 mio. indianere, der levede som nomader og jægere omkring Magdalena floden, som de kaldte for Yuma, som betyder venskabs land, og det var netop her, spanierne trængte ind gennem landet, men områdets navn havde de ingen forståelse for, de udryddede kynisk den indianske befolkning i deres hensynsløse jagt efter guld med krig, undertrykkelse og smitsomme sygdomme, som de bragte med sig.

I løbet af 150 år var den indianske befolkning reduceret med 95%, så der kun var 130.000 tilbage. Den dag i dag er indianerne forståeligt nok dybt mistroiske grundet århundreders bitre erfaringer. Indianerne består stort set af tre store familier. En enkelt lille stamme, nukak, har bevaret sit oprindelige sprog, der ikke findes som skriftsprog, de ejer intet undtagen skovens rigdomme i form af mad, tøj og medicin. Maler deres kroppe med farver fra frø. Torne af palmetræer bruges som pile, gift udvindes af planter så dyrene bedøves, våbnet er et pusterør, hvormed de evner at sende en pil 40 meter op i luften, hvor de nedlægger f eks aber. Børnene bindes fast på ryggen med blade. Stammen er meget overtroisk og bange for mørke, derfor holdes de onde ånder borte med deres specielle sange. Stammen er dog blevet stærkt reduceret gennem de senere år, specielt på grund af influenza og tæller i dag kun 700 mennesker, og vil næppe kunne overleve.

Spanierne koloniserede landet i 1600-tallet, hvor de oprettede Nueva Granada. Som arbejdskraft til plantagerne hentede de sorte slaver fra Afrika. Frihedshelten Simon Bolivar slog spanierne i 1819, ikke mindst fordi spanierne havde travlt med at bekæmpe Napoleon, og Bolivar proklamerede med sig selv som præsident Gran Colombia bestående af Venezuela, Ecuador, Panama, Peru og Colombia. Sammenslutningen faldt dog hurtigt fra hinanden, og Simon Bolivar døde fattig og ensom i 1830. Siden da har blodige borgerkrige hærget landet. Først fra 1965 har man politisk fundet en fordelingsløsning, der gør, at der nu er mere ro. Præsidenten der i øjeblikket hedder Ernesto Samper vælges for fire år af gangen. Alle over 21 år har valget, men kun halvdelen benytter denne ret.

Colombia er 26 gange så stor som Danmark, eller det samme som Danmark, Norge, Sverige og Finland tilsammen.

Der bor 32 mio. indbyggere(1991) i Colombia, de taler spansk. Vi forstår ikke mange ord af det, men det siges at være et let sprog at lære, fordi ingen ord har dobbeltbetydning, og det skal udtales, som det staves. En chauffør vi havde kom til Colombia fra Frankrig, da han var syv år, han hævdede at have lært sproget på et halvt år. 4/5 af colombianerne bor i højlandet, primært omkring floderne Magdalena og Cauca. Halvdelen af indbyggerne er mestizer, en blanding af hvide og indianere, 20% er mulatter, 20% er hvide, 5% er negre, der stammer fra importerede slaver, og indianerne anslås også til 5%. Befolkningen vokser meget stærkt med 2% om året, det betyder at den fordobles på 34 år. Dette er ikke mindst på grund af, at 95% af befolkningen hører til den romersk-katolske kirke, og vi kender jo alle den katolske kirkes indstilling til prævention.

Den velhavende landbofamilie tør ofte ikke bo på sin gård på grund af risiko for røverisk overfald, men lejer en stor lejlighed i et højhus i byen, for her er der altid vagt i underetagen. En typisk landbofamilie bor på en rancho, som er et lille husmandssted med omkring 2 ha jord, det svarer til 4 fodboldbaner, og er alt for lidt til, at de kan leve af det, derfor må de supplere deres indtægt ved kaffeplukning eller anden form for høstarbejde. Lønnen for en måneds arbejde ligger fra 500 kr., og har man et job, passer man på det. Vi hørte om en mand, der i rullestol kørte 23 km til sit job, han brugte mere end fire timer dagligt til sin besværlige transport. Det er også ret almindeligt, at børnene tages ud af skolen i 10-11 års alderen, fordi de skal hjælpe med at tjene til familiens eksistens. Der er i dag ca. 10% af den voksne befolkning der er analfabeter. Mange vælger dog at tage til storbyerne med overbefolket slum til følge. Der er kun sjældent kloak og vand og derfor meget dårlige hygiejniske forhold, hvert fjerde barn i Colombia har diarre og ikke mindre end 50.000 børn under 5 år dør hvert år af underernæring.

Gadebørn er også blevet et synligt problem, det er børn fra fattige hjem og allermest fra slumkvartererne. Man mener, at mere end 5000 af dem bor i byens kloakker. Der oprettes nu flere børnehjem. Det er dog en offentlig hemmelighed, at politiet har fanget og dræbt nogle af disse børn, for at få dem til at forsvinde. En sag som F.N. arbejder på at opklare. Men hvis de viser samme styrke her som i Jugoslavien, så har det jo lange udsigter. Flere politifolk er anklaget i denne "*ryd op aktion.*" Vi har spurgt flere om rigtigheden af, at politiet har skudt gadebørn, og fået divergerende meninger. Den lavere del af befolkningen siger det passer, og at politiet er meget korrupt, af politikere er de fleste korrupte og i militæret er mange, denne kombination har medført mordene. Spørger man den velhavende gruppe, siger de, at gadebørnsmordene ikke passer, det er ond propaganda, og korruption er ikke særligt udbredt. Det der er landets virkelige problem er guerillaen, der arbejder tæt sammen med kokainmafiaen med aktiviteter fra grupper i bjergene. Der mødes altså tit modsatte opfattelser

i befolkningen om samme emne, ikke særligt underligt, for der er en enorm forskel på rig og fattig i Colombia. En ting synes dog alle at være enig om, nemlig at de elsker deres land, med de fejl det måtte have.

En dag ser vi et af gadebørnene, laset klædt og formentligt aldrig vasket, på vej ind i en forretning for at tigge eller måske stjæle, for sulten man, er man jo nødt til at stjæle, personalet springer hurtigt frem og spærre ham vejen, så her var der ikke hjælp at finde, umiddelbart herefter låser man butiksdøren. Den sidste mode blandt børnene er at sniffe lim, for at de kan glemme deres elendighed. Limen giver ofte hjerneskade.

Romanen "*Chico*" er en virkelighedsskildring af Alberto Vazques-Figueroa. En rystende fortælling om en gadedreng og hans mulighed for at overleve. Her hedder det, at kun to ud af ti gadebørn bliver femten år, og at ud af ti døde børn skyldes de seks mord.

Militæret bruger 12% af statsbudgettet, og har omkring 200.000 mand. Ved sessionen trækkes der en ballon blå, grøn eller gul, dem der trækker en gul får frinummer, men der siges at være meget få af dem. Militærtiden er 1 år.

Colombias hovedstad er Santa Fe de Bogota. Byen er grundlagt i 1538, i 1739 bliver byen udnævnt til hovedstad, i 1900 havde den 100.000 indbyggere, men i dag er der 4,3 mio., inklusive forstæder 6 mio. (1991). Det er hvad man kan læse sig til, men faktisk kender ingen det korrekte tal, vi har spurgt flere lokale, og svaret varierer fra 8 til 11 mio. Netop på grund af slum er den vokset så utrolig hurtigt, formentlig med 1000 personer om dagen.

Bogota ligger i 2600 m højde, så selv om det er lige ved Ækvator, er der behageligt køligt. Ja, indimellem har vi faktisk gået og småfrosset, hvad vi bestemt ikke havde regnet med så tæt på Ækvator. Næsten hver dag får vi en mindre byge, hvad der naturligvis er en betingelse for den frodighed, der er her. Hver aften ved sekstiden bli'r det mørkt hele året rundt, det tager ca. 5-10 min og er bestemt ikke så tiltalende som de lange lune danske sommeraftener.

Gadesystemet i Bogota gør, at det er rimelig let at finde rundt, en stor del af gaderne er parallelle, de der går syd-nord hedder calle fra 1 til 183 a. b. eller c., i alt er der på denne strækning over 500 gader. De der går øst-vest hedder carrera fra 1 til 129 a. b. eller c., her er der over 200 gader. De helt store og gennemgående gader hedder avenida. Byens areal dækker ca. 40 +20 km, her indenfor ligger der en eksklusiv golfklub, det koster 1 mio. kr. at blive medlem, forinden skal et eventuelt nyt medlems trofæ, titel og adresse hænges op til beskuelse, og alle bestående medlemmer har ret til at nedlægge veto indenfor en måned.

Vejene er overalt i byen ret elendige, hvis der er fortov, er de som hovedregel fulde af huller, skæve fliser, 20 cm høje jernrør der skal forhindre bilparkering, murbrokker eller andet affald, det er i hvert fald klogt at se sig godt for, hvis man vil undgå brækkede ben. Ofte er der intet fortov, men kun en trådt sti i rabatten. Fodgængerne er et lovløst folkefærd, overgangsfelter er der næsten ingen af, det er for øvrigt også ret ligegyldigt, for de respekteres ikke, faktisk har man indtryk af, at hvis en bilist ser en fodgænger vove sig ud på hans kørebane med eller uden gangfelter, så sætter han farten op og hornet i bund, så fodgængerne lærer hurtigt at springe for livet - enkelte lærte det ikke.

Det er meget billigt at køre i taxa, for ca. 4000 pesos (28 kr.) kan du komme fra den ene ende af byen til den anden, det svarer nogenlunde til den pris, vi i Danmark betaler for starten. En af gangene er vi kommet om bord i en gammel smadderkasse af en Lada, den kører hårdt til, hvor den kan, men op ad bakke hoster den meget, ned ad bakke går det for fulde sejl, ved et af de utallige huller i vejen springer kølerhjelm op, heldigvis falder den hurtigt på plads igen, vi morer os, chaufføren griner med, for ham ser det ud som en normal hændelse.

Overalt er der en intens trafik, også en del hestevogne, der med stor sikkerhed og fart snor sig ind og ud mellem bilerne. I centrum er næsten halvdelen af bilerne busser, de fleste er gamle vrag, men meget maleriske at se på. Vi tager chancen og hopper på en af dem for også at opleve det, billetten koster 220 pesos (1,54 kr.), og vi kan køre så længe vi vil. Bussen er overfyldt, så vi starter med at stå op og hager os krampagtigt fast i stangen i loftet, bussen slingrer meget, dels den dårlige vej, dels den hektiske kørsel med pludselige opbremsninger, som er nødvendige, for ønsker en bil at skifte bane, så gør man det bare, og den mest frække kommer frem. Luften er så tyk af dieselos, at det må være miljøvenligt at trække vejret gennem en cigaret. Bussen har ikke faste holdepladser, men stopper hver gang en passager ønsker at stå af, eller en person på fortovet rækker en arm i vejret for at komme med, også selv om bussen kører i anden eller tredje række. Menneskene er venlige, de siger en masse, vi forstår ikke et kvadder, men mærker tydeligt at her er det os, der er afvigerne, det virker underligt. En venlig herre som taler engelsk, og dem er der bestemt ikke mange af, altså dem der taler engelsk, giver Hanne en turistbog om Bogota med sine bedste ønsker for vores ophold. Pludselig kommer en person ind i bussen og holder en tale med høje, mange og hurtige gloser. Vi ved ikke, om han er en vækkelsesprædikant eller en politisk agitator, men tror mest på det sidste, for det eneste vi forstår, er hans udbrud med dong, dong, dong samtidig med hændernes bevægelse som en maskinpistol, bagefter går han rundt og indkasserer nogle få pesos. Vi bemærker, at ingen snyder for at betale de 220 pesos, som busbilletten koster.

Der er kø og kø alle vegne, det giver muligheder for gadehandlere, ved alle kryds hvor der er chance for kø, springer de op og ned langs bilrækkerne ude på kørebanen og falbyder deres varer cigaretter, tyggegummi, frugter, skjorter, motionsapparater, drager, solbriller, småkager, vaskepulver ja selv vandhaner så vi tilbudt, så stort set alt kan du shoppe, medens du venter i køen. Engang imellem springer de for livet, for lyskurvene betragtes nærmest som vejledende. En dag så vi en mand uden ben stå mellem anden og tredje række biler og tigge, måske er han en tidligere gadehandler, der ikke sprang hurtigt nok, i dag kan han kun trippe af sted, han har dog sikret sig med en styrthjelm, men en dag er det sikkert ikke nok.

Der er ingen hjælp at hente, hvis man er ude for uheld, man skal selv betale for hospitalshjælp, og det har en gadehandler sjældent råd til, eller måske er han blevet gadehandler, netop fordi han er krøbling, og derfor ikke har mange andre muligheder for en indtægt. Man ser i hvert fald mange krøblinge også i andre sammenhænge. Vores chauffør viser os et ar på sit ben, der har været brækket, og fortæller at det kostede ham 2 mio. pesos (14.000 kr.) at få det syet sammen på hospitalet. Det er mere, end en arbejder tjener på et år, derfor må langt de fleste lade sin skavank gro sammen, som den bedst kan, med de pinsler og gener det medfører. Man bli'r lidt flov, når man vender tankerne hjem, hvor vi brokker os gevaldigt over absolutte bagateller.

Der er stor forskel på de forskellige områder i byen, vi boede i det pænere nordlige villakvarter, hvor der var forholdsvis roligt, men trods det har hver eneste gade et lille vagthus med en vagt døgnet rundt. Downtown er den intense, overbefolkede bydel med kriminalitet, gadebørn og ikke alt for trygge omgivelser, slumkvartererne ligger mest i den sydlige bydel op ad bjergsiderne, mange tør ikke komme der, vi var dog en tur deroppe, så langt som vi turde køre inden bilen væltede, egentlige veje er der ikke, men tiltrådte stier, meget ujævne og meget stejle. Husene er bygget op efter de forhåndenværendes princip, mursten, ler, brædder, pandeplader, døre, vinduer eller bare pap i en tilfældig blanding. Frygtelig beskidt er der overalt. Sådan bor flere millioner.

Den gamle bydel er en hel anden oplevelse, med dens historiske bygninger, her er også væsentligt renere og miljøet virker trygt. Her besøger vi et lille minimumuseum, hvis eneste samling består af to krucifiks, men flotte er de. Den største er udsmykket med 1 safir, 13 rubiner, 28 diamanter, 62 perler, 168 amatyst, 1 topas og 4,9 kg guld og knap 1 m i højden. Her som alle steder er der bevæbnet vagt og metertykke boksdøre. Stadig kigger man meget efter os, en enkelt gang opfanger vi ordet – gringo - et nedsættende sydamerikansk skældsord for hvide, som forbindes med dem, der har stjålet deres land, og dem der sidder på alt, der giver udbytte.

Nationalmuseet i Bogota ligger også i den gamle bydel og er indrettet i et gammelt fængsel. Når man står i centrum af bygningen, kan man se ud i fire længer, og det ser grangiveligt ud som et fængsel, hvor man fra et enkelt punkt kan overse alt, og for enden af hver bygning står en vagt. Nederste etage fortæller om landets oprindelige indbyggere, indianerne, deres jagt, fiskeri, håndværk, jordbrug og nomadetilværelse, samt deres skikke i almindelighed såvel i liv som død. Meget interessant, men beklageligvis står teksterne kun på spansk, så meget må vi gætte os til, selv om vi nu har lært tre ord buenos dias, gracias og - - - nå, det sidste har jeg desværre glemt.

På 2.sal fortælles om spaniernes erobring af Colombia, og frihedskampen med Simon Bolivar som helten, meget af historien fortælles i malerier, men vi kender desværre for lidt til Sydamerikas historie og frihedskamp til at få tilstrækkelig udbytte af at se malerier af diverse generaler, hærførere og politikere.

3. sal er colombiansk billedkunst. Her var det interessant at konstatere, at stilen for den samme tidsperiode i flere tilfælde var den samme som i Europa. Omkring 1880 som Paul Gauguin, omkring 1900 som skagensmalerne, omkring 1930 som Wilhelm Freddie.

En af de smukkeste udsigtspunkter over Bogota er Monserrate. Der går en tovbane derop, hvor der også ligger en kirke. Klippen ligger 400 m over byen, og det er bemærkelsesværdigt at se, hvordan alle, der kommer ud fra tovbanen efter få skridt yderligere opad, hiver efter vejret på grund af den tynde luft. Enkelte har valgt at gå hele vejen, de ser ud som nær døden, når de når op, for stejl er der - meget stejlt. Men et flot skue er det med by, næsten så langt øjet rækker. En konstant storbystøj af biler, flyvere, håndværkere, maskiner, gadehandlere osv. Lukker du øjnene og lytter, lyder det næsten, som et hav der bruser.

En times kørsel syd for Bogota ligger en zoologisk have. Turen derud er meget flot med stejle, grønne bjergsider, smalle kløfter og vandfald, men duften tager det meste af fornøjelsen, fordi Bogotas kloaksystem udledes her, det er meget synd, for naturen er en perle. Den zoologiske have ligger helt ideelt med skøn natur og alskens beplantning, men haven er meget skrabet, de fleste af dyrene har alt for lidt og for kedelig plads, med for få udfordringer. Mange steder spiser rotterne om kap med havens dyr. Gæster er der ikke mange af, det forstår vi godt, selv om billetprisen kun er omkring 10 kr.

Der er også andre store byer i Colombia. Medellin er landets næststørste og den vigtigste industriby med 2,1 mio. Cali er den tredjestørste by med 1,4 mio. og samtidig den mest berygtede med hensyn til kokainmafiaen. Angående indbyggerantallet er der den samme usikkerhed her.

Cartagena ved den Caribiske kyst, er Colombias ældste by, den har ofte været udsat for angreb fra sørøvere, grundet områdets guld og ædelstene.

Vi tager på en 4 dages tur til Villa de Leyva, som ligger 200 km nordvest for Bogota i 2140 meters højde, altså 460 m lavere end Bogota. Statistisk stiger temperaturen $0,6^{\circ}$ C for hver

100 meter, vi bevæger os nedad, dvs. der her burde være 2,76⁰ C varmere, det er der til fulde, hvad der glæder os meget, for nu kan vi begynde at smide noget af det tøj, vi ikke har med. Til turen har vi lejet en taxa med engelsktalende chauffør, det gør prisen dyrere, men det er jo rart at kunne få informationer undervejs på et sprog, man har chance for at forstå, så udbyttet til gengæld gerne skulle blive større og historien bedre. Det er en smuk køretur, med bjerge på begge sider. Efterhånden som vi kommer længere nordpå, skifter bjergene karakter fra grønne frodige til mere golde, men smukke er de.

Vi stopper ved monumenterne af Simon Bolivar, hvor den afgørende sejr over spanierne fandt sted. For hele Sydamerika står han som symbolet for frihedskampen mod spanierne.

Flere steder langs bjergsiderne ser vi klippestykker der er faldet ned og har kvadret autoværnene, men oplever det dog ikke som levende billeder.

Villa de Leyva er grundlagt i 1572 og er dermed en af Colombias ældste byer og betragtes som et nationalt monument. Det er en meget smuk by med piksten overalt, byen er helt fri for moderne arkitektur. Samtlige huse, og det er uden undtagelse, er hvide med røde tage og næsten alle med grønne døre og vinduer. En tyrefægterarena har man naturligvis også her som i alle andre betydende byer. Alle strømmer til denne sport, hvad jeg dog ikke vil kalde den.

Byen har fostret mange berømtheder indenfor kunst samt kendte politikere.

Hver lørdag er der marked i byen, med et eldorado af varer. Fra et stort område kommer beboerne for at sælge deres produkter frugt, grønt, korn, kød der ligger frit fremme i solen, brød, tekstiler og mange forskellige industrivarer. Det er et meget festligt og malerisk skue, en sand folkløse af interessante typer også indianere. Man fornemmer klart, at alle nyder samværet hilser hjerteligt på hinanden, medens de drikker øl - masser af øl.

Hotel Duruelo, hvor vi har indlogeret os, er så afgjort det fornemste i byen. Stilen er spansk som alt andet her. Værelserne ligger i fire lange rækker ved foden af bjerget som etager med pergolaer, et dejligt og fredeligt område med et usandsynligt væld af velplejede blomster. Maden er god og prisen rimelig, ofte er det med en vis spænding at se, hvad man har bestilt, så det sker jo, at en eller anden bliver skuffet, når retten dukker op. Eller måske er vedkommende bare kræsen, så bytter vi, og alle er glade igen.

Vi møder her et norsk ægtepar med deres to adoptivbørn på omkring 20 år, de var herovre for at vise de unge deres fødeland. Det var et positivt, tankevækkende og meget interessant møde. Vi opfattede dem i hvert fald som en glad familie, der længe havde glædet sig til at gense landet, og om muligt at opsøge de biologiske forældre. Det var pigen meget opsat på, men hendes chancer herfor var ikke ret store, da de kun havde sparsomme oplysninger om hendes fortid. Drengen var ikke synderlig interesseret i en kontakt, men de havde dog fundet det hjem, hvor han havde været i familiepleje sine første 1½ år, og det havde været en god oplevelse.

En eftermiddag beslutter vi os for en bjergvandring - rimelig barsk, og vi fandt for sent ud af, at hvis vi skulle nå toppen, skulle vi være startet om morgenen. Formentlig 2/3 oppe og noget udmattet ser vi gribbene, som der her er mange af, kredse langt over vore hoveder, så vi beslutter at begive os på nedturen. Men utrolig flot er der ud over bjergene og ned over byen. Området er gammel havbund, derfor er der fundet mange fossiler. På et museum herfor ser vi bl.a. skelettet af en 7 meter lang kronosaurus, som er et uddødt havdyr. På turen besøger vi også et kloster, her nyder vi en cola og spiser et specielt brød, vi er fem og må bøde 20 kr. i alt. Drikkepenge bruges til gengæld overalt, en passende oprunding eller noget der ligner 10%. Gulvet i indgangen til klosteret er udelukkende støbt med fossiler. Ved en vejbod studerer vi en del af dem, og fristes også til at gøre en lille handel.

Af og til ser vi en kolibri, glinsende mørkeblågrøn med lang spids næb, de bevæger sig i luften som en guldsmed, stopper brat op foran en blomst, stående stille i luften imedens vingerne basker så hurtigt, at man kun ser fuglens krop der stikker sit lange næb ind i blomsten for at suge nektar.

Taxaen, vi har lejet til denne tur, er en elendig skrummel af en Dodge, der for 30 år siden sikkert har været en flot bil. Bagagerummet brækkes op med en skruetrækker, vejene er i samme forfatning værre end en markvej derhjemme, så det passer udmærket sammen, men kombinationen giver en meget turbulent tur, vi når dog hjem igen noget støvede, men ellers i god behold. Det er utroligt så mange bilvrag, der kører på vejene, en halv snes procent af dem ville sikkert omgående få klippet pladerne, hvis de viste sig i Danmark.

Turens tema har været - børn, det fremgår måske ikke så meget af den foregående tekst, men alt der har med Colombia at gøre er på sin vis også en del af børnenes historie, derfor de mange udsving. (Se den specielle historie der behandler regler og følelser omkring barnløshed og adoption.)

Los Pisingos er med sine 25 år Bogotas ældste privatejede børnehjem, og det hjem hvorfra både Jeppe og nu Signe er kommet. Hjemmet har omkring 100 børn, der er pænt og rent overalt, tiltalende personale og børnene ser veltilfredse ud, en af dem kunne også huske Jeppe som spæd, men sikkert ikke kende ham. Det var også sjovt og tankevækkende at lege med Jeppe på børnehjemmets legeplads, selv om han da han sidst var her, var for lille til det. Lone og John får af Rosa Escobar, en af børnehjemmets ejere, en fyldig redegørelse om Signes baggrund, foto af Signes biologiske mor, det de ved om forældrenes højde, udseende, karakter, arbejde og social status, ja selv bedsteforældrene på moderens side bli'r i dette tilfælde omtalt, og vi undres over, at de begge kun er 35 år. Ofte ved institutionerne ikke ret meget om forældrene, men i Signes tilfælde fik de en god og fyldig information, fordi det er et privat børnehjem, hvor de har kontakt med moderen fra før fødselen

Vi besøgte også et børnehjem for hittebørn. Her som alle andre steder dytter bilen, når den holder udenfor lågen, så der kan komme en og låse såvel yderdøren som porten op. Hjemmet har godt 50 børn op til 12 år og håber, at alle bli'r bortadopteret, de få det ikke lykkes for får lov at blive, formentlig som hjælper i en af husets mange forskellige funktioner. Bortset fra de helt små kommer alle børnene og giver os hånden til velkomst samt et stort smil. Dernæst optræder børnene for os med flere sange, og vi beundrer deres rytmesans og sangglæde. Indimellem sangene står flere af børnene skiftevis frem, og med deres åbenlyse charme byder de os velkommen, fortæller om hvad de synger, om deres hverdag og deres taknemmelighed fordi vi har givet dem gaver. Det var meget rørende og dygtigt gjort, og ikke et øje var tørt blandt os som egentligt syntes, at vi havde gjort alt for lidt. Børnene synger Mester Jakob på spansk, vi andre får lov at synge den på dansk, og bortset fra at den ikke helt virkede som kanon, skabte det gensidig morskab. Bagefter danser vi med børnene til rytmiske spanske toner, og vi er grebet af stemningen, igen kommer de alle rundt giver os hånd og kindkys, og takker for det lidt vi gav dem. Aldrig før har vi på en enkelt dag fået 50 kys af så mange dejlige børn. Gennemgående er børnene kønne og charmerende, enkelte har dog et alt for voksent ansigt, og man tænker, hvad ondt har de måttet opleve, som måske har mærket dem for livet.

T.V. er dukket op, fordi hjemmet netop har fået et hittebarn ind en treårig dreng, som man mente, der var blevet stjålet, men alligevel efterladt, og så håber man på, at forældrene ser udsendelsen og genkender barnet. Det er almindeligt at annoncere børn i fjernsynet, fordi

hittebørn ikke må bortadopteres, inden de har været efterlyst på TV, fordi moderen jo ikke i disse tilfælde kan give skriftligt afkald på barnet, med efterfølgende fortrydelsesret på en måned. Vi fatter ikke denne fremgangsmåde, men grundet den herskende korruption indenfor politiet, undlader mange at henvende sig her, har måske ikke råd til at "købe" barnet tilbage. Det er heller ikke ualmindeligt, at børn af rige forældre kidnappes med løsesum for øje. Det er også almindeligt, at børn fra slum og fattige kvarterer stjæles og endda i nogle tilfælde sælges af forældrene, for at bruge deres organer, hornhinder, nyrer etc. til rige folk der har råd til at betale hospitalet for operationen. Visse steder i den rige verden kan man henvende sig på et hospital og bede om f eks en hornhinde og få den besked, at den har vi på mandag, et uhyggeligt bestillingsarbejde, som jeg nok synes, der burde give nogle moralske skruler for den, der køber ydelsen.

Rent faktisk har vi kun set en lille stump af det store land, som to af vore til nu otte børnebørn er kommet fra, men vi føler alligevel, at vi har fået et rimeligt kendskab til landet og dets meget varierede befolkning, ved læsning, almindelig nysgerrighed, åbne øjne, samtaler med personale på pensionat og børnehjem, chauffører, tilfældigt mødte mennesker og ikke mindst de adoptantpar, som vi har mødt, og som naturligvis hver især havde sat sig meget ind i det lands forhold, hvorfra deres børn er kommet, det skylder vi dem alle tak for.

Naturligvis er der blevet talt meget om børn, det var jo også det primære formål med turen. Indimellem er der også blevet hylet gævt, men med 4-7 unger fra 0-4 år ved bordet, så siger vore erfaringer, at det er normalt, og vi har syv erfaringer, selv om de ganske vist ikke har hylet på en gang alle syv, (men det kan vi måske nå endnu?).

Vi har tydeligt fornemmet atmosfæren omkring adoptionen, nervøsiteten, spændingen, utålmodigheden, irritationen, gråden, konsekvensen, glæden, stoltheden, og allermest kærligheden til børnene. Indimellem også kampen om det er børnene eller forældrene, der skal have magten, præcis som i alle andre forældre / børn sammenhænge.

Den totale glæde ved, at så mange børn bli'r ønskebørn hos kærlige forældre, og tårer over de mange tilfælde hvor hjælpen ikke når frem til dem fra slumkvarteret, der ikke når et børnehjem, men overlades til sig selv ofte som gadebørn.

Adoption center i Aarhus har kontakt til Colombia via Helena de Boehlke i Bogota, og vi har ingen grundlag for at betvivle hendes evne som formidler til de forskellige børnehjem, som man fra dansk side har kontakt med. Alligevel er det vores oplevelse, at det er her, vi har været tættest på "*mafiaen*" (humoristisk ment). Helena de Boehlke sørger for indkvartering af adoptantparrene, og det foregår, hvis ikke man har andre ønsker, i hendes egne to huse, og prisen sat i forhold til kvalitet af logi og mad er bestemt ikke i den billigste ende. Men hvem accepterer ikke det, der anbefales hjemmefra, hvor mange andre spørgsmål omkring barnet naturligvis optager forældrene endnu mere, og derfor i en presset situation vælger den lette løsning i hvert fald for førstegangs adoptanter. Det skal dog retfærdigvis nævnes, at personalet er særdeles venligt og imødekommende.

Ønsker man at komme ud for at se og opleve Colombia, og det gør stort set alle naturligvis, er det meget upopulært at tage en anden taxa end den Helena de Boehlkes kontor anviser, og prisen her, har vi eksempler på, er dobbelt så dyr, og så viste det sig, at det er hendes søns taxa, der køres af engelsktalende chauffører, de var for øvrigt meget flinke og fik 25% af beløbet som løn. I et tilfælde gav vi for en længere tur 20 dollar pr time for vogn og chauffør. En anden tilbød os samme tur for 8 dollar pr time for tilsvarende kvalitet af bil og

engelsktalende chauffør, men da han erfarede, at vi boede på La Maison, trak han tilbuddet tilbage, fordi han så ville få ballade.

Et adoptantpar, som vi oplevede, havde af Helena de Boehlka fået at vide, at de først kunne komme til det afsluttende møde på børnehjemmet Ayudame mandag, selv om deres sag var færdigbehandlet fredagen før, og dermed havde en chance for at rejse hjem lørdag efter at have været der i fem uger. Imidlertid tog de selv initiativet og ringede direkte til Ayudame, om det var muligt at få mødet fredag, og det var der ikke spor i vejen for. Dermed nåede de at rejse hjem lørdag, og Helena de Boehlka gik glip af to døgn's husleje (1000kr). Det er det utraditionelle, for adoptanterne tør normalt ikke anke over ting, selv om de finder dem uretfærdige af frygt for at Helena de Boehlka, der har stor indflydelse på sagens gang, derefter kan forhale hele deres sag. I et tilfælde få uger tidligere var et adoptantpar så heldige, at deres sag var færdig efter tre uger, og Helena de Boehlka nægtede pure at aftale besøg med Ayudame før weekenden var ovre, for de havde jo kun været der i tre uger, og kunne vel ikke have så travlt. De måtte altså blive tre dage ekstra.

Naturligvis er adoptanternes højeste ønske, efter at de har set en part af landet, at komme hjem med deres lille barn til mere rolige forhold i en daglig rytme, det er jo også et spørgsmål om økonomi, f eks i form af tabt arbejdsfortjeneste.

Det er nu blevet vores tur til at vende hjem til Danmark. Klog af skade møder vi op i lufthavnen ved Lufthansas skranke 3½ time før afgang, det var imidlertid helt unødvendigt, for flyet er kun godt halvfylt. Som de første får vi tildelt vore pladser, beklageligvis ikke denne gang på 1.klasse, men vi beder da om champagne, overgangen må ikke blive for brat. Vi må dog tage til takke med sparkling vine, men brus er der da i den. Vi skuler op til dem på 1.klasse, inden gardinerne trækkes for, de sidder og smækker sig, gør de - vi mindes. Der mellemlandes i Caracas i Venezuela, her er der lidt forsinkelse, men flyet bli'r nu fyldt helt op. I Frankfurt er der 5 timers ventetid på flyet til Billund, men nu er vi jo ret vant til det. I Billund lander vi til aftalt tid, hvor Søren og Steen hentede os. Vi glæder os over det flade danske landskab, de bølgende kornmarker hvor høsten nu er begyndt, de lune, lyse sommeraftener, vi er hjemme igen, og nu har vi otte dejlige børnebørn Silas, Camille, Kathrine, Sofie, Malene, Mia, Jeppe, og vi siger alle sammen.

Velkommen til dig Signe

Hanne og Frede

Tidligere udgivelser:

1980 Andorra

- 1987 Arnold - novelle
 1990 Thailand på godt og ondt
 1991 Sydamerika Chile - Brasilien
 1992 "Jambo" Kenya - du forunderlige land
 1993 Barnløshed - adoption
 1994 En lille bid af tilskudssamfundet: "Jeg løfter røret"
 1994 Tidsskildrer. Kronologisk leksika. Ajourføres løbende
 1994 Leksikassen. Ord jeg er ramlet i uden til fulde at forstå. Ajourføres løbende
 1995 De Slesvigske Krige
 1995 Østeuropa i forandring
 1995 Colombia - smuk og mangfoldig
 1996 Hærvejens historie - i cykelhøjde
 1996 Øretæver i tilværelsen
 1996 Æseløre - litteraturanmeldelser. Ajourføres løbende
 1997 En dag i 1997
 1997 Budapest & Ungarn - i efterårsdragt
 1997 Lolland-Falster & Møn - i cykelhøjde
 1997 Ego - det bevidste jeg
 1998 En lille stump af det mægtige Kina
 1998 Storebælt - i cykelhøjde
 1999 Skt. Petersborg - paladsernes by bygget på sumpen
 1999 Sjælland Stevns - Masnedø - Asnæs - i cykelhøjde
 1999 Et eventyr om julenissens morgensvømmetur
 2000 Madeira - en blomstrende ø
 2000 Rom - Den evige Stad
 2001 En lille stump af Himalaya - verdens tag
 2001 Samos - en ferieø for alle
 2001 Samsø - i cykelhøjde
 2002 Limfjorden øst - i cykelhøjde
 2002 Vest Stadil Fjord - i cykelhøjde
 2002 Wien - musikkens by
 2002 Mozart - hvordan var han egentlig?
 2002 Egypten - Nilens gave
 2003 Steen Steensen Blicher - hvordan var han egentlig? (Redigeret 2010)
 2003 Vietnam - Østens smukke, venlige land i forandring
 2003 Limfjorden vest - i cykelhøjde
 2004 Grænselandet - i cykelhøjde
 2005 H.C. Andersen - hvordan var han egentlig?
 2005 Mexicos - Store Riger
 2005 Sjælland nord - i cykelhøjde
 2005 Paris - byernes by
 2006 IKA MARKED - gennem 27 år
 2006 Skal vi hejse Dannebrog, eller skal vi brænde det?
 2006 Hven - i cykelhøjde
 2006 Sydfyn og Det Fynske Øhav - i cykelhøjde
 2006 Bulgarien - et smukt og alsidigt land
 2006 Sydafrika - en regnbuenation
 2007 Søren Aabye Kierkegaard - hvordan var han egentlig?
 2007 Kaj Munk - hvordan var han egentlig?
 2007 Vendsyssel - i cykelhøjde
 2007 N.F.S. Grundtvig - hvordan var han egentlig?
 2007 Cornwall - den sydvestlige del af England
 2008 Læsø "Kattegats Perle" - i cykelhøjde
 2008 Ti Radioforedrag - fra The Big Bang til år 1380
 2009 Ti Radioforedrag - fra år 1380 til år 1682
 2009 Chile - det lange land i ly af Andesbjergene Peru - inkaernes land
 2009 Lissabon - en smuk og alsidig by
*Frede Lauritsen - Herningvej 7B^{1.1.} 6950 Ringkjøbing Tf: 97 32 15 32
 fredelau@webspeed.dk*